

L'escriptora Sylvia Lagarda-Mata, ahir a Barcelona. FRANCESC MELCION

El llibreter assassí de Barcelona torna a actuar

Sylvia Lagarda-Mata guanya el premi Santa Eulàlia de novel·la

JORDI NOPCA
BARCELONA

El primer assassí mediàtic de Barcelona tenia una relació malaltissa amb la literatura. Va actuar, suposadament, durant el primer terç del segle XIX, i al cap dels anys es va descobrir que era una invenció de la premsa francesa. El cas va ser tan popular que fins i tot un tòtem de la literatura com Gustave Flaubert li va dedicar un conte, *Bibliomania* (1837), abans que altres autors del país s'hi sumessin, com ara Charles Nodier i Jules Janin. A Barcelona va ser Ramon Miquel i Planas qui va aprofundir en el personatge a *La llegenda del llibreter assassí de Barcelona* (1928), llibre esquitxat de tenebrisme des del primer paràgraf: "Vivia, no fa gaire temps, en un carreró estret i ombriu de Barcelona, un d'aquests homes de rostre demarcat, de mirada tèrbola i reconcentrada; personatge de condició satànica i desconcertant com els que, en els seus desvaris, feia reviure Hoffmann, l'autor dels *Contes fantàstics*, prou coneguts. Tal era en Vicens el llibreter".

Gairebé un segle després de l'aproximació de Miquel i Planas –revisada per Marcel Fité a *La veritable història del llibreter assassí de Barcelona* (Edicions de 1984, 2020)–, Sylvia Lagarda-Mata hi ha tornat, i la seva aproximació ha mesrescut el segon premi Santa Eulàlia

de novel·la, dotat amb 25.000 euros i convocat per l'editorial Comanegra i el grup Focus. *Veus de mort als encants vells* transforma aquella història truculenta en una novel·la de misteri i acció protagonitzada pel primer detectiu de la història, Auguste Dupin, ideat per Edgar Allan Poe a *Els crims de la rue Morgue* (1841). "La llavor del llibre va néixer del rept amb un bon amic, en Miquel Mora, que em va plantejar si seria possible que un dels grans literats hagués vingut a resoldre un crim a Barcelona", comenta l'autora, que no va trigar a recordar la història del llibreter assassí i la va connectar amb Poe, a qui la novel·la en part homenatja. "Va ser Poe qui va crear la novel·la detectivesca –afegeix l'autora–. El que planteja la novel·la és que, a través del detectiu de Poe i el seu ajudant, s'arribi a resoldre la llegenda del llibreter assassí".

La Barcelona del segle XIX

Nascuda el 1961 a Barcelona, Sylvia Lagarda-Mata ha combinat la docència amb l'escriptura de guions i de llibres de no-ficció com ara *Fantasmes de Barcelona* (Angle, 2009), *El diable és català* (Angle, 2014) i el recent *Catalunya, terra de bandolers* (Angle, 2023). Cronista i divulgadora d'històries, sovint fosques, de la capital catalana, Lagarda-Mata ha publicat dues novel·les abans de *Veus de mort als encants vells: Mazapanes amargos* (RBA, 2008) i *L'ombra de la Magui encara és al*

jardí (Columna, 2020). "Barcelona té un paper fonamental, a la novel·la, podríem dir que és un personatge més –comenta l'autora–. El 1840, any en què transcorre l'acció, és una ciutat que ja està de moda". La Barcelona que mostra l'autora és un lloc de contrastos: "Va ser una de les primeres ciutats a tenir voreres, que eren de fusta, perquè les senyores no s'embrutessin amb el fang dels carrers. També era un lloc on a Montjuïc vivia gent a les coves".

La Barcelona de la primera meitat del segle XIX també disposava d'un dels Encants més antics d'Europa. "Després d'una epidèmia de pesta, la venda d'articles de segona mà com la roba, els mobles i altres objectes es va traslladar al carrer de la Fusteria, fora de la muralla", explica. Els llibres, en canvi, es venien a la plaça de Sant Sebastià. És allà on es mou el llibreter assassí, que a la novel·la es dedica a matar altres companys de professió perquè persegueix un llibre relacionat amb la Inquisició. Dupin, que Lagarda-Mata imagina amb arrels familiars a Perpinyà –per això parla català amb fluïdesa–, arriba a la ciutat per desemmascarar l'assassí. "La trama projecta la mirada de la França del progrés en una ciutat que lluita per aquesta modernització –assegura Fèlix Riera, director de la Fundació Romea, vinculada a Focus–. En aquest sentit, és una novel·la on conviu la foscor dels assassinats amb la llum de la Il·lustració".